

S posveta v spomin na 78-LETNICO ROJSTVA EDVARDA KARDELJA

SMO dorasli Kardeljevi misli?

To vprašanje se je kot rdeča nit vleklo na posvetu o ustavnih spremembah, ki so ga pripravili v Tacnu v krajevni skupnosti Edvarda Kardelja, v počastitev spomina na njenega dolgoletnega krajana, velikega misleca in revolucionarja Edvarda Kardelja.

Misel Edvarda Kardelja je še kako živa in široka, saj kot je uvodoma dejal Franc Šetinc, član predsedstva CK ZKJ, on je utemeljitelj vseh ustavnih sprememb, v katerih je odpiral dolgoročno vizijo našega razvoja socialističnega samoupravljanja. Izhajal pa je iz realnega, možnega in z mislijo, da se spremembe seveda ne potrajajo in uresničijo kar čez noč.

»Edvard Kardelj je razvil čudovito metodo dela, v sodelovanju s številnimi strokovnjaki in v polemiki z njimi je prihajal do rezultatov. Take metode dela žal danes nimamo. Preveč je prestiža. Za tako metodo so potrebni pravi ljudje,« je k temu rekel Franc Šetinc. Tudi od tod je vprašanje, ali smo njegovim mislim zares dorasli? Na to vprašanje je bilo v razpravi, katere se je, ob vdovi Pepci Kardelj, udeležilo veliko število krajanov KS Edvarda Kardelja, predstavnikov drugih KS in družbenopolitičnih delavcev občine in mesta, slišati precej odgovorov, pojasnil, načete so bile številne dileme okrog nujnosti sprememb, dopolnitev ustave in ponovno odprta že znana vprašanja – kriteriji, ki jih je že CK ZKJ sprejel in dal v presojjo. Kaj hočemo doseči z ustavnimi spremembami, ali se krepi enakopravnost republik in pokrajin, ali sa-

moupravljanje dokazuje ekonomsko učinkovitost, ali se odpiramo v svet itd. Žal pa je v razpravi bilo slišati marsikatero trpko besedo in bridko resnico o tem, da smo očitno še vedno preveč razpeti med vizijo – željami in dejanskim stanjem. Načelno smo za spremembe, ko pa je treba preiti iz besed k dejanjem, pa obstanemo. Edvard Kardelj je vedno opozarjal, da je ustava lahko le papir. Res smo razpeti med želje in ovire in to je realnost. Ukinjanje tozgov, ki se sicer ne dogaja povsod, prenašanje delegatskih pravic na delavske svete, premajhna vloga komune – vse to govori, da potrebujemo spremembe. Končno je zdaj široka javna razprava in lahko bi oblikovali tudi novi amandna o komuni. Seveda pa javna razprava nikakor ne sme biti sama sebi namen. Vanjo naj bi se vključilo čim več krajanov oz. občanov in delavcev v združenem delu. Kako jih bomo organizirali glede na hudo stisko s časom, je veliko vprašanje, kajti zavedati se moramo, so menili razpravljalci, da zelo malo ljudi pozna našo ustavo iz leta 1974, brez primerjave z njo pa bo kaj težko ugotavljati, kje je bistvo sprememb. In kako bomo te amandnaje k ustavi sprejemali, je bilo ob koncu posveta še slišati. Franc Šetinc je pojasnil, da je bolje, če jih posamično sprejemamo, kajti v nasprotju bi lahko prišlo do ustavne krize, ker zaradi manj pomembnih vprašanj ne bi mogli sprejeti že usklajene amandnaje.

Vera Vogrinčič

PRED PROGRAMSKO SEJO OBČINSKE ORGANIZACIJE ZKS

Kaj moramo spremeniti?

V tem trenutku je največja zahteva, pred katero je postavljena zveza komunistov, nujnost ravnovesja, če že ni možna skladnost med radikalnostjo pričakovanih in omejenostjo možnosti dosegljivega. Naša politična razmišljanja, predvsem tista, izgovorjena v imenu zveze komunistov, so polna prav tega naboja: ne gre in ne gre tako, kot smo bili načrtovali, čeprav smo morali že v svojem načrtovanju močno spodrezati pruti pričakovanjem. V takih krčih med pričakovanjem in možnim pogosto radi omenjamo neke sile, ki se neustrezno obnašajo. Toda po globljem premisleku, ko teh skrivnostnih sil ne moramo ali si ne upamo identificirati, se nam le ponuja misel, da je naše življenje tisto, ki se upira naši volji in si izsiljuje svojo pot. Da sami ne damo od sebe tisto in toliko, da bi zahtevano tudi uresničili. Zato je nekaj vprašanj, ki zahtevajo konkretno akcijo tudi zveze komunistov, danes še bolj kot kdajkoli. Naj omenim samo enega. To je znanje, zvestoba dela, kakršnemukoli delu, tudi kreativni človeški misli. Ni več treba agitacijskih in propagandnih parol, ampak morajo komunisti v OZD najbolj odločno terjati uporabo znanja v bitki za mednarodno konkurenčno proizvodnjo in v zvezi s tem tudi v organih upravljanja in na zborih ljudi razkrihati poti, po katerih je mogoče zagotoviti možnost za kakovostno delo.

Seveda pa je med članstvom še vse preveč dvojnosti v obnašanju. Pri oblikovanju akcijskih usmeritev in pri sprejemanju nalog gre še vse preveč za nekakšno navidezno, nestvarno enotnost, kar se razkrije šele, ko je treba dogovore uresničiti oziroma v duhu dogovorov delati. Zavoljo tega se moramo spet in spet vračati k dogovarjanju in dogovarjanju o istih stvareh, grmaditi sklepe, ki se od prejšnjih po vsebini v ničemer ne razlikujejo. Rekel sem moramo. Ali res moramo tolikokrat ponavljati

eno in isto? Mislim, da ne! Delati bi lahko drugače. Kako? Terjati in zahtevati odgovorno obnašanje vsakogar: dosledno in javno obravnavati v ZK tiste člane, ki ne delujejo v skladu z demokratsko sprejetimi usmeritvami ali dogovori. Skratka, namesto ponavljanja sklepov, dati absolutno prednost konkretnim kritičnim razpravam o tem, zakaj komunisti z imeni in priimki ali konkretne organizacije in organi zveze komunistov niso delovali(e) ali pa, če so, zakaj jim pričakovanih rezultatov ni uspelo doseči? In v tem duhu in vsebinskem smislu so potekale tudi pravkar končane programskovolilne seje OO ZK.

Toda, veliko vprašanje je, ali je samokritična obravnava problemov in temeljnih okoljih zadostna za spreminjanje razmer. Očitno smo prišli v fazo, ko temu ni več tako. Namreč, dejstvo je, da je za uspešno družbenopolitično in samoupravno aktivnost nujna tudi ustrezna materialna osnova. Ta pa je sila neugodna in to predvsem tudi zato, kot izrazito izpostavljajo komunisti v temeljnih okoljih, ker gre za trdovratno odvzemanje pravic do odločanja o sredstvih družbene reprodukcije in gospodarjenja z denarjem delavcem v združenem delu. Zelo resno in ostro ocenjujejo, da se protisamoupravne tendence krepijo predvsem na makro nivoju in da so konkretni nosilci etatizma člani ZKJ (zvezne uprave, ZIS, itd.) in da je skrajni čas, da se ZKJ do njihovega ravnanja, ki je v nasprotju z načelno politiko zveze komunistov tudi opredeli tudi do

njihovega članstva v ZKJ. Pri tem pa ne gre za kritiko tekoče ekonomske politike, temveč za vprašanje obstoja samoupravljanja kot podlage za urejanje družbenoekonomskih in političnih odnosov. Zato bo osrednje vprašanje, na katerega bo programska seja občinske konference zveze komunistov, na podlagi konkretnih argumentov tako iz združenega dela kot dela delegatske skupščine, morala dati odgovor, ali ni temeljni konflikt med etatizmom in samoupravljanjem posledica različnega gledanja na nadaljnji razvoj Jugoslavije, znotraj zveze komunistov Jugoslavije same.

Izredno težko je voditi intenzivno politično aktivnost na vprašanih razvojnih in razvojnih perspektiv, če ni ustreznih širših pogojev in materialne podlage. In, ker le-te ni tako za tista področja, ki so po svojih razvojnih programih perspektivna kot za tista, ki temu ne posvečajo dovolj pozornosti, ampak se zadovoljujejo zgolj z dejstvi preživetja – do prave slike stanja pa je težko priti zaradi hitro spreminjajočih pogojev pridobivanja dohodka – ocenjujemo, da te temeljne usmeritve zveze komunistov ne uresničujemo zadovoljivo. Zato v nekaterih okoljih kljub težkim razmeram in problemom bolj prevladuje klima in zavest prikrivanja dejanskega stanja, neodpiranja vprašanj in problemov in podobno. To pa so problemi, ki odločilno zavirajo prenovo zveze komunistov z njo pa tudi kvalitetne spremembe razmer v družbi kot celoti.

Dušan Kumar

OTMAR ZORN, možni kandidat za predsednika skupščine občine Lj. Šiška

»Glede mojega dela v občinski skupščini v prihodnjem mandatnem obdobju mislim, da sta pomembni dve nalogi:

– da se občina približa ljudem, saj le s skupnimi močmi lahko lažje rešujemo posamezna vprašanja in se ne zgbujamo na nepomembnih stvareh. In tisto, kar se dogovorimo in si začrtamo, moramo tudi uresničiti, če ne bomo zaupanje popolnoma izgubili. Morali bomo poenotiti politična, gospodarska, samoupravna, delegatska in vsa druga stališča, ki se pojavljajo v eni taki komuni oz. občini. To je namreč ena velika organizacijska s številnimi problemi in različnimi mišljenji in ta morajo biti odkrita in jasna. Žal pa ugotavljamo, da pogosto temu ni tako, zato se razhajamo in se ne razumemo.

Kot gospodarstvenik, ki živim in delam v industrijsko močni občini, pa lahko zatrdim naslednje:

– nemudoma moramo pomagati tam, kjer imajo delavci veliko težav in kjer so izgube že kar kronične. Vsestransko jim moramo pomagati. Mi namreč večkrat problem razrešimo tako, da ga kar »potlačimo« in čez nekaj časa postane še slabši. To je eno. In drugo, veliko bo treba delati na prestrukturiranju gospodarstva in dati večjo veljavo osebnim pobudam. Premalo smo pogumni, ne samo v organizacijah združenega dela, ampak tudi v drobnem gospodarstvu. Privatni sektor se mora bistveno ojačati zlasti za potrebe združenega dela in to tako, da bo zadovoljno tako združeno delo kot privatni sektor, ki lahko zaposluje in v mnogočem pomaga pri hitrejšem prestrukturiranju.

Zato pa bo potrebno veliko poguma in snovanja tistih programov, ki bodo predvsem izvožno usmerjeni.

Ob vsem tem pa se pojavlja še eno pomembno vprašanje in sicer, ali več narediti z istimi ljudmi, ali enako narediti z manj ljudmi.

Mislim, da je ta druga pot tista prava, saj bomo le na tak način lažje polnili naše prazne sklade, si več delili in se tako izognili številnim stavkam, ki hromijo naše gospodarstvo.

Ob koncu bi še rad poudaril, da naša tako velika in močna občina ne sme ostati spalno naselje. Mi v gospodarstvu ji moramo zelo pomagati. Prav mačehovsko se denimo obnašamo do družbenih dejavnosti. Otroke vendar moramo učiti in ljudi zdraviti. Skratka za boljši jutri bo treba še trdo delati.

LOJZE MEŽNARIČ, možni kandidat za predsednika OK SZDL Lj. Šiška

Kot družbenopolitični delavec v naši občini in star Litostrojčan moram reči, da je v tej globoki moralni in družbeni krizi skrajni čas, da zares strnemo naše vrste in postanemo bolj učinkoviti. Uspoštovati bo treb dokumente RK SZDL-programске usmeritve RK SZDL, MK SZDL in občinske dokumente.

Glede na družbeno klimo in programske usmeritve moramo izhajati tudi iz posebnosti posameznih okolij. Denimo v Šiški imamo tri vrste krajevnih skupnosti, mestne, primestne in vaške. Interesi in potrebe le teh so seveda zelo različni, zato jih je treba tudi tako obravnavati. Njihovim željam in potrebam moramo prisluhniti, jih informirati, kajti prav od objektivne informacije je odvisno nadaljnje delo. Pri tem ne smemo zapasti v demagoške izjave, obljube, ampak jih seznaniti z resničnim dogajanjem v občini in širše.

To bo sicer težko doseči, vendar bo nujno, kajti v naši temeljni celici – krajevni skupnosti se

krešejo mnenja, ki jih preko delegatskega sistema razrešujemo v skupščinskih klopeh. Ob tem pa se poraja nevarnost, da znova zapademo v dolgovezna sestankovanja, ki odvrčajo ljudi od dela v krajevni samoupravi. Prepričani smo namreč, da se samo s sestanki da vse rešiti. Rad bi, da bi sestankov bilo čim manj in še ti kratki in jedrnat.

Veliko bolj bomo morali prisluhniti tudi mladim in poiskati rešitve glede zaposlovanja. Več kot polovica jih bo namreč prišla iz šol in ne bo dobila zaposlitve. Drugi tak pereč problem je tudi stanovanjska problematika. Pogoj so takšni, da mladi težko pridejo do stanovanj. Zelo negospodarno ravnamo že z dosedanjim stanovanjskim fondom. Tudi na tem področju bo treba pogumno v akcijo, pa ne iz političnih razlogov temveč čisto praktičnih, socialno varstvenih. Vse te probleme pa bo treba tesno razreševati na mestu, v Ljubljani, ker je to enotni zaposlitveni, gospodarski in socialni prostor, dela v krajevni samoupravi. Prepričani smo namreč, da se samo s sestanki da vse rešiti. Rad bi, da bi sestankov bilo čim manj in še ti kratki in jedrnat.

Veliko bolj bomo morali prisluhniti tudi mladim in poiskati rešitve glede zaposlovanja. Več kot polovica jih bo namreč prišla iz šol in ne bo dobila zaposlitve. Drugi tak pereč problem je tudi stanovanjska problematika. Pogoj so takšni, da mladi težko pridejo do stanovanj. Zelo negospodarno ravnamo že z dosedanjim stanovanjskim fondom. Tudi na tem področju bo treba pogumno v akcijo, pa ne iz političnih razlogov temveč čisto praktičnih, socialno varstvenih. Vse te probleme pa bo treba tesno razreševati na mestu, v Ljubljani, ker je to enotni zaposlitveni, gospodarski in socialni prostor.

Tradicionalno srečanje z verskimi skupnostmi

V prostorih občine Ljubljana-Šiška so najvišji predstavniki družbenopolitičnega življenja v njej pripravili že tradicionalni novoletni sprejem verskih skupnosti na našem območju. Uvodoma jih je pozdravil predsednik komisije za odnose z verskimi skupnostmi pri skupščini občine Ljubljana-Šiška Miloš Mikolič, ki je z zadovoljstvom ugotovil, da so ti odnosi dobri, saj v lanskem letu ni bilo takšnih nevednosti ki bi terjali globlje posege v odnose. Prav nasprotno, odnosi so se krepili, z malo strpnosti pa so se problemi hitro razrešili. In namen takšnih srečanj je prav v tem, da se še bolj spoznamo in utrdimo dobro stikane vezi. Tov. MIKOLIČ jih je seznanil tudi s spremembo v vodstvu KO za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi pri predsedstvu Občinske konference SZDL saj je zdaj novi predsednik Lojze MEŽNARIČ in ne več Marko MRAK, ki je svojo nalogo uspešno opravljal. Takšno srečanje pa je seveda tudi priložnost, da se predstavniki verskih skupnosti seznanijo z najbolj aktualnimi dogajanjmi v naši občini, zlasti na področju gospodarjenja, o katerih je govoril predsednik skupščine občine Ljubljana-Šiška Rado ROTER. Odgovarjal je tudi na številna vprašanja, ki so se v glavnem sukala okoli vzdrževanja cerkva, saj je potreb veliko, žal pa je denarja premalo, zato se bo treba dogovoriti, kako ga združevati in komu dati prednost.

IZŠEL JE ČETRTI PRIROČNIK ZA SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE POTROŠNIKOV »VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE POTROŠNIKOV«

Priročnike pripravljajo koordinacijski odbor za samoupravno organiziranje potrošnikov pri Predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije, republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in Skupnost občin Slovenije. Knjižica vsebuje naslednje vsebine:

- življenjske potrebe in njih zadovoljevanje,
- varstvo človekovega okolja,
- prehranjevanje,
- smotrna raba energije,
- stanovanje: kako ga pridobiti, opremljanje, urejanje, vzdrževanje in čiščenje,
- tekstil, oblačenje in obutev z vzdrževanjem,
- osebna in splošna higiena,
- prometna povezanost,
- potrošna enota-gospodinjstvo in gospodinjstvo,
- potrošni proces: dobri, zasnova, potek in ocena gospodinjstva
- razmerje med posameznikom in družbo.

Kot članica uredniškega odbora je vodila in povezovala avtorje tov. Alenka Rismal. Knjižica ni namenjena le članom svetov potrošnikov, ampak je nujen pripomoček za slehernega potrošnika, zato zelo priporočam nakup: Skupnost slovenskih občin Ljubljana, Cesta VII. korpusa št. 1. Knjižica ima 174 strani in stane 8000 din.

Angela Setina

Želiš biti član društva prijateljev mladine?

Krajevna skupnost Bratov Babnik že od ustanovitve do danes ne more spraviti na noge mladinsko organizacijo, zato iniciativni odbor pri krajevni konferenci SZDL skuša zainteresirati starejše kakor tudi mlajše krajanje za vključevanje v Društvo prijateljev mladine krajevnih skupnosti, ki naj bi bilo ustanovljeno ta ali prihodnji mesec. Iniciativni odbor za ustanovitev Društva prijateljev mladine pri krajevni konferenci SZDL bo skupaj z anketo oziroma prijavnico poslal tudi ustrezna vabila na ustanovni zbor, ki bo v OŠ Miška Kranjca. Zato tudi v tej obliki vabimo zainteresirane, da se vabilu odzovejo, le tako bo Društvo prijateljev mladine krajevnih skupnosti lahko zaživelo, če že zaživeti ne more OO ZSMS.

J. Č.